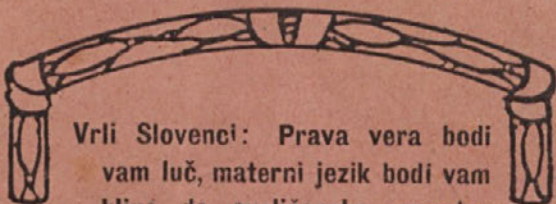

LETO XI.

ZVEZER I.

Vrli Slovenci: Prava vera bodi
vam luč, materni jezik bodi vam
ključ do zveličanske narodne
omike. A. M. Slomšek.

NAŠ DOM

GLASILO
SLOVENSKE MLADINE.

MARIBOR, 1911
CIRILOVA TISKARNA.

Vsebina 1. zvezka:

	Stran		Stran
Pouk.		Slovstvo:	
Naše delo	1	Starišem	15
Iz Ormoža v Jeruzalem leta 1527	2	Mladeničem	15
Zabava:		Mladeničem	16
Drašek	5	Dekletom	16
Izgubljena mladost	8	Ženinom in nevestam	16
Voščilo k novemu letu	9	Mater Dolorosa	16
Razgled po svetu.	9	Drobtinice:	
Dekliški vrtec:		Kakšno je bilo leto 1811	16
Novo leto — novi dan	9	Vroča voda kot zdravilo	16
Ob novem letu	10	Jubilej poštnih znamk in nabiralnikov	16
Dobra gospodinja	10	Poštni predalček.	16
Še nekaj o plesu	11	Slike:	
Mladenkam	11	Parobrod	3
Društveni glasnik:		Listnica uredništva. Neimenovani: Na spise brez podpisov se ne moremo ozirati. — »Zvestemu naročniku« K. na Ogrskem: Lepa hvala za čestitko, tudi mi želimo vse dobro Vam in drugim našim prijateljem. — Drugi: Prepozno za to številko.	
Negova	13		
Kostrivnica	13	Dekleta naročite si pri S. K. S. Z. v Mariboru svoje dekliške znake!	
Škale	13		
Sv. Peter pri Mariboru	14		
Govorniške vaje:			
Združujmo se	14		
Pozdravni nagovor pri ustanovnem shodu dekliške zveze	14		

Naš Dom izhaja 1. in 15. vsakega meseca ter stane na leto 2 K, na pol leta 1 K, na četrto leta 50 h. — Uredništvo in upravništvo je v Cirilovi tiskarni, Koroške ulice 5, Maribor. — Sklep uredništva 29. decembra 1910.

Vsem mladeničem se toplo priporoča: „Zlata knjiga slov. Orlov“. Spisal Franc Terseglav. Cena vez. knjigi 2 K, broš. 1 K. Dobiva se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Slovenci! Naročite si „Naš Dom“.

Pouk.

Naše delo.

Mladinska organizacija še zmiraj mnogim ne gre v glavo, enemu ne ugaja to, drugemu ne ono. Ne govorimo o onih zakotnih nasprotnikih, katerim je cilj: naše ljudstvo v šnopsu zadušiti, ampak tudi sicer narodno čuteči in dobrohotni gospodje deloma zanemarljajo, deloma naravnost ovirajo delo mladinske izobrazbe. Ene skrbi, da bodo trpele cerkvene bratovščine, zlasti pred »Orli« imajo strah, drugi se bojijo, da se mladina prevzame in odvrne od domačega dela, tretji (zlasti nekdo tam doli pri Sotli) se kregajo, zakaj se mladina poučuje tudi o političnih rečeh. Najpametnejši so pa menda tisti, ki hočejo, naj vse pri starem ostane, kaj treba teh novotarij, društev, shodov, iger itd. Prej tega ni bilo, pa so vendar ljudje pošteno živeli, še bolj kakor zdaj. No, s temi bomo hitro gotovi. Nekdaj tudi šol ni bilo, ne volitev, v župniji so le redki znali brati in pisati, ni bilo železnic in tovarn, ne političnih strank, ne socijaldemokratov, torej naj bo tudi dandanes tako! Društvena organizacija je nujna zahteva današnjih razmer, zlasti še mladinska. Odkar je prenehala nedeljska šola, je šoli odrasla mladina bila prepuščena sama sebi, kar je iz šole dobrega prinesla, se je kmalu razkadilo in le premnogo mladine se je celo izgubilo. Pač so cerkvene bratovščine marsikaj dobrega storile in mnogoterega mladeniča ali mladenko ohranile na pravi poti, toda njih namen je, gojiti le versko življenje, vrh tega se bratovščin mnogokrat ogibljejo ravno tisti, ki so jih najbolj potrebni. Če hočemo mladino rešiti, moramo od bratovščin stopiti malo dalje.

Nismo med tistimi, ki bi pretiravali pomen društev. Društvena organizacija ne sme biti cilj, ampak le sredstvo ter se mora ozirati na dejanske razmere in

potrebe krajev in ljudi. Ni zdravo razmerje, če društva odtujujejo mladino domači hiši, če mlade ljudi motijo v njih stanovskih opravilih, če jih vabijo od veselice do veselice in s tem navajajo k pohajkovanju in pijančevanju. Vse to naj trezno premislijo voditelji naših društev. Če pa društvo vodijo modre roke, je lahko pravi blagoslov za župnijo. Društvo goji vzajemnost, da se zlasti fantje različnih vasi zblížajo in sprizjajzijo, društvo priredi sedaj igro, sedaj govor, veselico, deklamacijo, zborovanje, tako se mladim ljudem podaja snov, da mislijo in govorijo o nečem višjem, plemenitejšem. Kjer ni tega, je predmet njih vsakdanjega zanimanja in pogovaranja ples in muzika, pijančevanje, ponočevanje, razbijanje, vlačugarstvo.

Ne samo od hudega je treba odvracati, ampak tudi k dobremu treba privajati mlade ljudi. Naša mladina je ukaželjna, dolžnost tistih, ki so obiskovali višje šole, je drobiti mladini kruh dobrih naukov. Žalibog naše razumnštvo v tem oziru zelo greši proti ljudstvu. Mnogi le to store, kar in kolikor se jim plača, drugi pa ne najdejo pametnejšega posla kakor da majejo temelje, na katerih sloni sploh obstoj naroda, podajejo otrobe brezverstva, zasmehujejo najsvetejše reči ter s svojim obnašanjem in govorjenjem kažejo surovost, kakršne ne najdemo niti pri prostem človeku.

Pozivljamo tedaj vse dobromisleče naše izobraženstvo, naj se v novem letu krepko oprime dela.

Prirajate predavanja in poučne shode o praktičnih rečeh, naši govori se le prepogostoma sučejo preveč v splošnih meglenih besedah. Govorniki navdušeno govore, a poslušalci odnesejo ravno toliko, kakor so s seboj prinesli; govorom manjka jedra, ki se lahko v spominu ohrani. Govori tudi naj ne bodo previsoki, ki bi v mladih ljudeh vzbujali le

domišljavost in neki »učeni« napuh. Snov za govore naj se jemlje zlasti iz teh-le skupin:

I. Apologetični govori, v obrambo verskih resnic.

II. Gospodarski govori.

III. Pravna vprašanja.

IV. Zdravstvo, treznost.

V. Krajevna zgodovina.

VI. Načelna politična vprašanja. Načela raznih političnih strank, važnost volitev v razne zastope, naše narodne pravice, krivice od strani nasprotnikov.

Da, političnega pouka je tudi trebal! Ni treba hujskati, ampak narodna in politična zavest se more tudi vzgajati, drugače dobimo samo take breznačajneže, kakor je tisti visoki gospod, za katerega se vnema gromovnik ob Sotli. Kako močno gojijo Nemci narodni čut že v ljudski šoli, pri nas pa Bog ne daj, da bi se mladim ljudem dopovedalo, da je človekova dolžnost, ljubiti svoj narod kakor svoje stariše, pa da imamo kot narod tudi pravice in nismo samo hlapci in dekline nadutih Nemcev.

V tem smislu bo deloval naš list, v tem smislu naj delujejo tudi mladinska društva. Glede društev pa nam bodi ravnilo: »Ne preveč društev, rajši manj, pa tam dobro delati, saj se da v enem društvu mnogokaj storiti.

Ako pogledamo na Spod. Stajersko in Koroško, še je mnogokje skrb za odraslo mladino popolnoma pusto polje. Žetev je velika, delavcev je malo. Naj nam Gospod pošlje v novem letu dobrih delavcev!

IZ ORMOŽA V JERUZALEM LETA 1527.

Med Ormožem in Ljutomerom se vzdiguje krasen grič s cerkvico žalostne Matere božje; imenuje se Jeruzalem, slovi daleč po svoji lepoti in po izvrsni ljutomerski kapljici. A čitatelju takoj povemo, da tukaj ne mislimo tega Jeruzalema, ampak pravi Jeruzalem v sveti deželi. Pot iz Ormoža v domači Jeruzalem je prijeten sprehod, če ni prehudo blato, a pot v pravi Jeruzalem je kaj drugega; tje treba precej denarja, zdravja, poguma, potrpežljivosti. Dandanes pa je tudi to potova-

nje prav za prav šala proti temu, kako se je nekdanj potovalo. Tak potopis se nam je ohranil iz ormoškega samostana. Spisan je leta 1531. in se hrani v rokopis sedaj v kraljevski knjižnici v Monakovem na Bavarskem.

V Ormožu je bil nekdanj frančiškanski samostan, katerega je zatrl cesar Jožef II. leta 1786, ter so ga nekaj let pozneje prodali in podrli s cerkvijo vred. Leta 1527. sta se napotila iz tega samostana v sveto deželo dva frančiškana, Gabriel in Primož. Gabriel je potem to potovanje opisal l. 1531. Njegov potopis je v marsikaterem oziru poučen in zanimiv; kaže nam, s kakimi velikanskimi težavami so se morali takrat boriti jeruzalemski romarji, in kako zložno je dandanes to potovanje.

Bilo je na velikonočni ponedeljek leta 1527., in sicer dne 27. marca, ko sta zapustila Ormož. Če hočemo iti dandanes na morje, se peljamo z železnico v Trst ali v Reko in smo v par urah tam. Ta dva moža sta pa potovala v Benetke, ki so bile takrat samostojna, mogočna ljudovlada. Kako sta tja potovala, potopis nič ne omenja, a potovala sta gotovo preko Celja, Ljubljane in Gorice, ter se med potom mudila v frančiškanskih samostanih. Potovala sta najbrž peš, prišla sta namreč v Benetke šele 16. maja in se nastanila v ondotnem frančiškanskem samostanu. Ko smo lani potovali Slovenci v Jeruzalem, nas je ladja v Trstu že čakala pripravljena za odhod, ona dva sta pa morala čakati na ugodno ladjo cela dva meseca. Med tem sta si ogledovala znamenitosti v Benetkah. Šele 16. julija sta z drugimi romarji iz raznih krajev sveta dobila veliko trgovsko ladjo, ki je bila namenjena v Palestino. Ko so bili že na ladji, so morali še zopet čakati na ugoden veter. Dandanes na velikih ladjah žene para velikanski vijak, ki reže vodo in z velikansko hitrino žene ladjo naprej, tudi če je veter nasproten in če se tudi valovi zaganjajo proti ladji. Takrat so pa imele velike trgovske ladje jadra, to je velikanske razpete ponjave, v katere se je zaga-

njal veter in gnal ladijo naprej. Če je bil pa veter nasproten, so morali potegniti jadra dol in niso mogli naprej, in če je nastala na morju popolna tišina, so lahko po več dni tičali na istem mestu.

Tako se je godilo našima ormoškima popotnikoma. Ko so odpluli iz luke, so prepevali svete pesmi in se izročili v božje varstvo, a že na večer tistega dne jih je zasačil vihar, in bili so v veliki nevarnosti, da jih trešči ob kako skalo. Ko so srečno prepluli nevaren kraj, so razpeli zopet jadra, a že čez tri ure jih je zasačil zopet vi-

har, vendar sedaj ni bilo nevarno, ker so bili na globokem odprtem morju. Ob viharjih je namreč za ladijo, posebno jadranjačo, veliko bolj nevarno, če je blizu suhe zemlje, ker če jo zažene veter na skalo, je izgubljena.

Na veliki ladiji so že takrat imeli kuhinjo, izbe za prenočevanje, tudi krojača, briveca in zdravnika so imeli seboj. Ker se je ladija vsled viharja močno zibala, so dobili potniki hudo morsko bolezen, in štiri dni niso mogli ničesar zavžiti. No, pred morsko boleznijo tudi dandanes niso popotniki zavarovali, vendar se današnje ve-

Parobrod.

likanske ladije veliko manj gugajo, kakor takratne jadrenjače. Četrty dan vožnje je veter celo ponehal, da so se komaj pomikali naprej. Šele sedmi dan je postalo boljše ter so pluli mimo Zadra in otoka Korfu. Po 12dnevni vožnji so prišli na otok Zante, ki je bil takrat v beneških rokah. Tam so obstali, da so se preskrbeli s svežo vodo in živim in da so se potniki odpočili ter pokrepčali, ker so živeli že več dni le ob suhem kruhu in mlačni, smrdljivi vodi. Pred otokom Zante je morala obstati ladija daleč zunaj in so se peljali na suho v malih ladjicah. Mesto Zante so bili Turki malo poprej razrušili. Na otoku je rastlo izvrstno sladko vino, s katerim so se pokrepčali. Drugi dan popoldne so se zopet vkr-

cali, a ko so vzdigovali sidro („mačka“), se jim je utrgalo ože, vsled česar so morali zopet čakati do drugega dne. Dandanes spušča in vzdiguje sidro poseben stroj, takrat je moralo po 40 mož vleči sidro iz morja.

Dandanes gredo ladije, ki so namenjene v Palestino, mimo Krete naravnost proti Jafi, ladija z našimi popotniki l. 1527, pa se je obrnila na levo proti otoku Rodu, in sicer zato, ker je kapitan (poglavár ladije) hotel napraviti tam dobiček z robo. A prišli so vsled tega v veliko nevarnost. Nekega dne so se popotniki in mornarji preveč nasrkali sladkega vinca in zvečer zaspali vsi s kapitanom vred. Veter pa je zagnal o polnoči ladijo proti nekemu obrežju. Malo je manjkalo, da

se ni razbila. Neka druga ladija je dala znamenje in slišal je k sreči frančiškan, ki je vzbudil mornarje, drugače bi bili vsi izgubljeni.

Pa še druga nevarnost jih je čakala iam. Že na otoku Zante so jih svarili, da kroži tam okoli 12 turških bojnih ladij, ki lovijo trgovske ladije, a kapitan se ni veliko zmenil za to. Med potom so srečali neko manjšo ladijo, od katere so zvedeli, da pri otoku Rodu čaka turški kapitan s 16 ladijami, da je polovil in oropal že mnogo ladij, tudi oni mu ne uidejo.

Kaj sedaj storiti? Eni so svetovali, naj bi se obrnili nazaj, drugi, naj bi pustili Rod in se peljali mimo, tretji so rekli: Pogumno naprej na otok in tam se pogodimo s Turki. K sreči je bil ugoden veter, in pri ugodnem vetru se veliki jadrenjači ni bilo bati majhnih bojnih ladij, katere so gnali veslarji. Vendar so se vsi pripravljali na smrt in čuli celo noč. Drugi dan okoli 8. ure so zaslišali iz daljave strel, ne da bi videli kako ladijo. Mislili so, da streljajo gotovo Turki na kako ladijo, in sedaj pridejo oni na vrsto. Vendar zgodilo se je drugače. Kmalu nato so zagledali otok Rod in v luki vsidrano turško brodovje. Strel, ki so ga slišali, je bil pozdrav, po takratni navadi je morala namreč ladija trikrat vstreliti v pozdrav, kadar je prišla v luko, in turško brodovje je bilo malo prej priplulo v luko. Kmalu so bili tudi naši popotniki v luki in trikrat vstrelili v pozdrav. Turški mornarji so kleli in se jezili, da niso naše ladije zasačili med potom, zarotili so se, da ne puste nobenega „psa“ živega. V luki jih namreč niso smeli napasti, ampak enkrat morajo iz luke zopet oditi, in takrat bodo udarili po njih. Popotniki beneške ladije so se tedaj posvetovali, kaj jim je storiti. Sklenili so, poslati odposlanstvo k ondotnemu turškemu poglavarju z bogatim darilom in ga prositi za varstvo. Turški

paša je poslanstvo prijazno sprejel, še bolj pa darove, in je takoj zaukazal turškim ladijam, oditi iz luke. Turški mornarji so morali ubogati, a zagrozili so se, češ: na morju vas že še dobimo!

Beneška ladija je ostala potem še več dni v luki, in so trgovali z ondotnimi Judi in Turki. Nazadnje so se celo sprijaznili s Turki, ki so vse potnike povabili v mesto, ž njimi pili in jedli. Ogledali so si mesto, kjer so bile prejšnje krščanske cerkve vse spremenjene v mošeje (turške molilnice). Ko se je približal čas odhoda, pa je nastala nova neprilika. Ondotni Judje so naše popotnike očrnili pri poglavarju, da so vohuni, in paša je uvedel strogo preiskavo; ladija ni smela prej iz luke, dokler ne dokažejo svoje nedolžnosti. Zastonj so zatrjevali, da jim še na misel ni prišlo, tukaj vohuniti, paša ni hotel verjeti, dokler mu niso stisnili v roko kakih 90 cekinov. Sedaj so smeli oditi.

Kaj pa če jih čakajo sedaj zunaj na morju turške ladije? Prosili so paša, naj jim da vendar spremstvo, ker so jim turške ladije itak zagrozile, da jih dobijo v pest. Paša pa o tem ni hotel ničesar slišati, češ: mene to nič ne briga; tukaj ste varni, zunaj na morju pa skrbite sami za se. Vse prošnje so bile zastonj. Kako priti sedaj od Roda v sveto deželo? Naposled se je 16 romarjev odločilo, zapustiti beneško trgovsko ladijo in si najeti malo ladijo, ki jih popelje do Jafe. Pogodili so se z nekim Grkom, ki je bil turški podložnik, da jih za 48 cekinov popelje do Jafe z ladijo, katero je veslalo 10 veslarjev. Poglavar beneške ladije jih je le po dolgem pričkanju odpustil, in naši romarji so se vkrcali v malo ladjico. Na dan sv. Lovrenca, dne 10. avgusta so zapustili luko na otoku Rodu in kmalu so bili na odprtem morju ter do Velike maše niso videli drugo, kakor nebo in vodo. (Konec prihi.)

Drašek.

Drašek v šoli.

Hiša Drašekovih starišev je stala na koncu vasi, stara, razdrapana, pokvečena, bolj podobna repnici kakor človeškemu bivališču. Tu je zagledal Drašek luč sveta, ali prav za prav temo, ker rojen je bil po noči, in sicer v noči od pusta na pepelnico. Tu je Drašek zrastel in postal najbolj zanimiva oseba v vasi. Ko je bil star Drašek 5 let, mu je oče umrl, mati je potem hodila h kmetom na delo, Drašek pa je gazil po vaških mlakah ter podil gosi in race po vasi. Poznal ga je v vasi vsak človek, pa tudi vsak pes in maček, s katerimi je imel Drašek marsikateri nastop. Z mački je imel posebno veselje; če je dobil kje prav velik papir, privezal ga je mačku na rep; kakor nori so letali mački včasih po vaških tratah in strehah, kakor bi hudič bežal za njimi, ker je šumljal za njimi papir, privezan na njihov rep. Če je pa dobil kje motvoz in kosti, je po dva psa z repi skupaj zvezal, pa vrgel kost vsakemu na nasprotno stran, da so se psi natezovali za repe, cvilili in grizli. Drašek pa se je smejal prav po izreku: Kjer se dva prepirata, se tretji smeji.

Zanimiva prikazen je bil Drašek; srednje postave, lice je bilo podobno polni luni, sredi lica pa tumpast nos, da bi lahko trije čevljarji na njem tolkli podplate. Izpod čela, ki so ga deloma pokrivali kuštravi lasje, je štrlelo v svet dvoje muhastih oči, ob straneh pa je viselo dvoje mesnatih ušes, kakor dve lopati, kakor nalašč za to, da jih človek nategne.

Ko je dopolnil Drašek šesto leto, ga je poklical neusmiljena šolska postava iz vaških mlak v šolo. Novica svetovnega pomena je bila v vasi, ko je prišel Drašek prvič v šolo. Mati, ki ga je prignala v šolo, je povedala učitelju na uho, da je Drašek bistra glava, samo, da ga otroci zmiraj za norea imajo. Bomo že videli, je rekel mirno učitelj in ga posadil v prvo klop. Sedenje

v šolski klopi je bilo Drašku silno dolgočasno. Čez nekaj dni, ko je učitelj ravno kazal učencem črko a, se Drašek vzdigne na klop. Učitelj ga vpraša: Kaj pa je? „Žvižgal bi rad,“ vzdihne Drašek napol z jokom. Součenci prasnejo v smeh, učitelj pa ga potolaži: le malo počakaj, ko mine šola, pa boš lahko žvižgal. Dolgočasno so potekali Drašku šolski dnevi, a za malo izpremembo in zabavo je sam poskrbel. G. katehet je nekoč razlagal, kako je Bog 6 dan vstvaril štirinogate živali, nazadnje pa človeka. Potem je učence po vrsti spraševal. Drašekovega soseda Tineta je vprašal: Kaj je Bog šesti dan vstvaril? Tine odgovori: ...štirinogate živali. Sedaj je prišel na vrsto Drašek. No, Drašek, povej mi, kaj pa je Bog nazadnje vstvaril. Drašek napravi nenavadno pameten obraz in reče: rep! Vsa šola prasne v smeh in katehet sam se obrne v stran, ker ga je tudi smeh silil. Drašek pa je začudeno gledal, čemu se ti norci smejijo. Za take zabavo je Drašek večkrat poskrbel. Nekoč je učitelj govoril o pticah in vprašal je Draška, s čim so ptice pokrite. Drašek molči in gleda zamišljeno pred sebe. Učitelj mu hoče pomagati in ga napeljati na pravi odgovor, stavi mu vprašanje: Kaj pa imate doma v blazinah? Drašku se zasvetijo oči, in samozavestno odgovori: Bolhe! Seveda zopet smeh. Tako je napravil Drašek skušnjo iz naravoslovja. Malo drugače je šlo v računstvu. Do deset se je naučil šteti, ko ga je učitelj prijel večkrat za lopataste ušesa. Nekega usodnega dne pa je učitelj vprašal učence, kakšno številko ima njihova hiša. Tudi Drašek je moral rešiti to vprašanje. Rekel je: dve petki sta! Bila je namreč pri njih številka 55. S tem je bila prestana izkušnja tudi iz računstva.

Tudi s čitanjem ni šlo naprej. Tiste nesrečne črne kvake na papirju mu niso šle v glavo. No, vsled tako izvrstnega napredka bi bilo škoda, če bi ga prestavili iz I. razreda. Drašek

je ostal leto za letom na istem mestu in bil ponosen, da je že med „temi velikimi“. Če je kak' učenec kaj prav neumnega povedal, je učitelj navadno rekel: To pa še Drašek ve. In taka pohvala je Drašku silno dobro dejala.

Med tem so dobili v šolo novega učitelja, ki še ni poznal Drašekovih sijajnih talentov. Od dolgega poslušanja je znal na pamet že skoro celo berilo, ne da bi poznal v knjigi kako črko. Nekaterikrat je novemu učitelju tako gladko čital berilo, kakor noben drug, seveda je le gledal v knjigo, govoril pa na pamet. Učitelj ga je hotel že pomakniti v višji razred, pa je še pravočasno zvohal, odkod Drašek tako gladko bere. Nekoč je Drašek zopet tako gladko „čital“, učitelj pa je stal za njegovim hrbtom, in zapazil, da ima Drašek narobe obrnjeno knjigo. Strese ga za ramo in zavpije nad njim: Ti pa narobe knjigo držiš? A brihtna glava si je znala pomagati. „Gospod učitelj, jaz znam tudi narobe brati,“ se je odrezal Drašek. Toda učitelj si ni dal tega dopovedati, in Drašek je ostal v prvem razredu še nekaj časa, potem pa ga je nekega dne zmanjkalo v šoli. Drašek je izstopil iz šole in odnesel s seboj toliko, kolikor je notri prinesel.

Drašeki vaški pastir.

To je bilo veselje, ko je bil Drašek zopet prost na vaški trati! Prvo, kar je storil, je šel v gozd ptičev speljavat, ko bi ime! iti drugače v šolo. Ptičja gnezda so ga bolj zanimala, kakor pa šolsko vprašanje, s čim so ptiči pokriti. Že dalje časa je vedel, da je par vdebov (hupkačev) imelo mlade v neki starj vrbi. Najlepše bo, da jih prvi, od šole prosti dan spelje. Od starosti vpogufjena vrba je visela nad neko mlako. Drašek spleza gori, ravno hoče stegniti roko v luknjo, ko se zlomi pod njim veja in Drašek s celo težo svojega trupja čvapano v mlakužo. Naenkrat je bil do pazduh v blatu in v vodi. Z vsemi močmi je pipal svoje noge iz blata, a čim bolj se je premikal, tem globlje je lezel v blato. K sreči pride mimo star občinski pastir, mu pomoli dolgo

palico in ga reši mokre ječe. Kako je Drašek izgledal, ko je prilezel iz mlake na suho, si lahko mislite. Njegov rešitelj ga pokrega, češ, pusti ptiče pri miru, rajši pomagaj meni pasti, star sem in nadložen, kmalu me pokopljejo, potem pa lahko ti postaneš obč. pastir. Poleti boš pasel krave in svinje, v jeseni boš pobiral ajdovsko zbirco, pozimi pa boš hodil pšena phat za koline. Drašek je ubogai; nikoli več ni nadlegoval ptičev v njihovem domovju, bili so mu odslej ljubi tovariši na občinskem pašniku.

Zabave mu ni manjkalo. Oče Kozar so imeli v vasi najslabše konje. Spomladi so jih morali navadno z drogi vzdigovati, poleti so se potepali po pašniku, če niso bili vpreženi pred voz. Drašek je imel posebno veselje z jahanjem. Prijel je najmlajšo Kozarjevo kobilo in jo zjahaval celi dan po pašniku. To je trpelo nekaj dni, a nekega dne pridejo oče Kozar po konje in zasačijo mladega viteza na svoji kobili. Draška prijazno pokličejo k sebi in on gre res s kobilo k njim, nič hudega sluteč. A nenadoma ga zgrabijo za lopatasta ušesa in ga tako obdelujejo, da so mu cvetela ušesa par dni kakor rdeči mak. Drašek je sklenil, se maščevati. Oče Kozar so si radi večkrat privoščili frakele „te žgeče“, in večkrat so pozno v noč merili cesto proti domu od enega jarka do drugega. Ko so pa prišli domov, so širom odprli vrata in resno vprašali: Kdo je prišel? Žena in otroci so morali biti takoj pokoncu in reči enoglasno: naš hišni oče so prišli, ki nam za kruh skrbijo! Če niso tega rekli, so bili tepeni, da so skakali drug po drugem in si iskali svoj ponočni „kvartir“ po sosednjih koruzah in škednjih. Nekega večera so sedeli oče Kozar zopet v krčmi in bili že precej bojeviti. Drašek je šel ravno mimo in pokukal skozi okno. Itavno prav, si misli. Bilo je že pozno, temna jesenska noč, da niti prsta ni bilo videti pred nosom. Tam blizu so zaklali tisti dan boleno svinjo in zakopali čreva v jamo. Pot od krčme proti Kozarjevemu domu je šla skozi ozko blatno ulico, na eni

in drugi strani je bil visok plot. Drašek razpne svinjska čreva čez cesto od enega plota do drugega. Kmalu prikolovratijo oče Kozar, ponavljaječ svoje vprašanje: Kdo je prišel? Pa joj! Nankrat začutijo okoli vratu in na rokah nekaj mrzlega in mokrega, stari so se zamotali v svinjska čreva. Drašek pa se je za plotom hudomašno in zadovoljno smejal, malo, da mu ni trebuh počil. Stari se je nazadnje izmotal iz črev, se obrnil nazaj in prenočil tisto noč na krčmarjevem škednju. Drašek je ponoči spravil zopet čreva v jamo, stari Kozar pa je bil prepričan, da mu je tisto noč sam hudč nastavil zanjke.

Tisto zimo so pokopali starega občinskega pastirja Urbana, in ob Jurjevem je postal Drašek občinski pastir. Dobil je velikanski rog, s katerim je trobil ter klical živino na pašo ali domov, velikansko torbo, na osem gub spleten bič in palico. Bil je poveljnik nad kravjim in svinjskim regimentom, Pa še nekoga je dobil pod svojo komando. Jurč je bil v vasi premožen, pa zadolžen kmet, ki je moral meči zmiraj nekaj posebnega, česar drugi niso imeli. Kmet si je dolgouhatega, sivega osla. To je bil halo, ko se je prikazal osel v vasi ali na pašniku. Cele tolpe paglavcev so drvile za oslom, lovile ga za rep in za ušesa, da so mu jih še bolj nategnili. Uboga žival ni dobila nikdar doma krme, na paši pa mu paglavci niso dali miru. Drašku se je osel usmilil in je sklenil, napraviti enkrat oslu dober dan. Pregovoril je par tovarišev - ponočnjakov in neke noči so potegnili Jurčevega osla na štale v seno, počez pa potegnili drog, da bi osel ne padel na škedenj. Dolgouhatec se je prav po gosposko mastil z dišečim senom, tako dobro se mu še v celem življenju ni godilo. Drugi dan so iskali osla po vseh kotih, pa nikjer ga ni bilo. Toda tudi najboljša gostija začne nazadnje presedati, in tudi oslu v senu je postalo dolgočasno, začel je glasno rigati - i-a-i-a-i-a in tako izdal svoje skrivališče. Ljudje so ugibali, kako je neki prišel osel na štale, žen-

ski jeziki so jo hitro uganili: to so napravile coprnice, ker je bilo ravno ob mladem mesecu. Drašek pa se je na samem smejal, da mu je po trebuhu pokalo.

Pa tudi on si je pozelel enkrat nekaj boljšega. Bilo je v poletnem času, ko so bile zrele prve hruške. Kmet Skopač je imel na svojem vrtu krasne hruške, ki so ravno zorele. Mož pa je bil zelo skop in ni nikomur ničesar privoščil. Nekega jutra je klel po vrtu, češ, neki vrag mi krade hruške, in sklenil je, iti zvečer stražit. Ravno tiste dni so obhajale Draška hude izkušnje po Skopačevih hruškah. Tisti večer, ko je stražil Skopač na svoje hruške, je bilo zelo temno, ker se je pripravljalo k dežju. Draška je premagala zopet izkušnja in lezel je previdno proti Skopačevemu vrtu. Med tem pa je čuvaja hrušek pritisnila neka potreba, kateri se ne more nihče izogniti. Sključil se je pod plot, a v tem hipu skoči kakor zajec Drašek čez plot, pa ravno na Skopača. Strašno presenečenje za oba! Komaj sta prišla k sapi, potem se pa podila po vrtu in butala s čelom v slivje. Nankrat pridrvi Drašek do vrtnih vrata, ki so kar odrčala pred njim, on pa se, kakor je bil dolg, zvali v gnojnico na dvorišču, prek njega pa Skopač. A Drašek je bil mlajši in se je kmalu skobacal iz dišeče kopeli ter izginil v temni noči, Skopač pa je klical en čas vse vrage, potem se pa začel sam smejati, jezilo ga je le, da ni spoznal, kdo je bil ta tat, ki je napravil obema tak „špas“.

Ko se je v jeseni zaprla pašna, je pobral Drašek svojo zbirco, potem pa je hodil po hišah košev plest in pšena phat, kjer so mislili koliniti. Imel je pravico, priti na vsako gostijo in na vsake domlatke. Nihče mu ni branil, ker je delal povsod kratek čas. Nekateri pa ga vendar niso radi videli in so zaklepali pred njim duri. Bila je v vasi bogata hiša, kjer so imeli vsako zimo imenitne domlatke. Ko je bil zopet tak slovesen dan, pride zvečer tudi Drašek, a najde vrata zaprta. Gre na dvorišče, pa tudi vse zaprto. Po-

gleda skozi razsvetljeno okno in vidi, kako se mastijo s klobasami. Le počakajte, si misli. Kolikor more, se zadre v okno: vi se notri gostite, zunaj pa imate vse v ognju! Kakor bi vstrelil med nje, skočijo vsi pokoncu in bežijo proti vratom, a komaj se vežna vrata odpro, skoči Drašek notri, pa hajdi v kot za obloženo mizo! Kaj so si hoteli z norcem! Pustili so ga in se je imeniitno gostil ž njimi.

Kjer je phal pšeno za koline, je imel tudi pravico do ene prav velike koline, katero si je surovo nesel domov. Pri neki hiši so se hoteli malo ponorčevati ž njim, pa so mu nabasali pleve v črevo. Seveda je bilo to čudno cvrtje, ko si je Drašek pražil doma plevnato klobaso. Toda dolžan ni ostal nikomur nič. Shranil je s plevami našeto črevo, češ, bo že prišlo prav. In res, čez nekaj časa ga zopet gospodinja tiste hiše naprosi, naj jim pride prosa phat. Drašek je vzel tisto kolino seboj, jo v stopi dobro zmečkal in zmešal med pšeno. Kakšen okus so imele potem tiste koline, ni znano, ker tistokrat Drašek ni šel na „fureš“.

Tudi tega ne smemo pozabiti, kako je Drašek prašiča lovil. Pri neki hiši so imeli precej velikega in hudega prašiča, ki so ga mislili klati. Kdo ga bo šel lovit? Ponudi se Drašek. Spustijo ga v hlev, a komaj sta se s pujškom srečala, ga ta nahruli, Drašku upađe pogum, butne v vrata, da so kar odletela, prašič pa za njim, se mu zakadi med noge, ga vzdigne na svojem hrbtu in tako sta se gnala po dvorišču. V sosednjem hlevu so bile zaprte gosi in race, ki so se močno začudile tej praski. Starí racak je na ves glas zajavkal: jaj, jaj, kaj bo zdaj! Gosi pa so spodbujale Draška: tiraj ga, tiraj ga! Naposled so nastavili ože ter vjeli prašiča z Drašekom vred.

Duhovito je tudi, kako je Drašek sršenom gnezdo zažgal. V njegovi koči so si sršeni napravili pod slemenom gnezdo. S takimi „ofri“ pa Drašek ni bil zadovoljen, ker niso nič stanovanja plačevali, pač pa ga včasih opikali. Zvedel je, da se sršeni najlažje odpravijo, če se jim gnezdo zažge. Drašek

res to stori, ali sedaj šele se mu odprejo oči, kaj je napravil. Ogenj je švignil v streho, in kočja je bila naenkrat v plamenu. Komaj je skočil sam doli in ušel na prosto. V stolpu je začelo pritrkavati na ogenj in ljudje se leteli vkup. Drašekova kočja gori! On pa je stal oddaleč in se smejal, ker se mu je dobro zdelo, kako jo je sršenom zakuril, še bolj pa, ker so celi tropi podgan bežali iz goreče kočje.

Zdaj ni imel Drašek več svoje kočje, preselil se je k sosednjemu kmetu in spal poleti na škednju, pozimi pa v hlevu. Nekoč je pa dobil ponoči na škednju čuden obisk. Lisjak je prišel krast kuretine, ubral je pot čez škedenj in ravno čez Draška. V tem hipu se Drašek zbudi in zgrabi lisjaka za zadnji nogi, ga vleče k sosedu ter butne ž njim po oglu, da mu razbije črepinjo. S tem se je močno prikupil hišni gospodnji, ker je pokončal kurjega sovražnika. Ko so zaklali ob praznikih starega petelina, je dobil Drašek bedro. Še na stare dni je Drašek s ponosom pripovedoval svojo zgodbo z lisjakom. Nekateri mu te zgočbe niso hotili prav verjeti, češ, ali niste imeli doma ogla, da si moral iti k sosedu po oglu butat z lisjakom? Pa Drašek si je pomagal iz zadrege: pa je bilo k sosedu bližje! Tako je Drašek še marsikatero „pogruntal“, a če bi hoteli vse pripovedovati, bi ne bilo konec teh „štorij“. Če Drašek zdaj še živi, ne vemo, a če živi, dela gotovo zabavo ljudem. Tudi taki ljudje so potrebni na svetu.

Izgubljena mladost.

V vrtni uti, tam na klopci,
Deva bledih lic sedeva:
Solzne so ji krasne oči,
Koliko trpi pač reva!

Kaj je vzrok, da dekle mlado
Zmir je žalostno,
Ko je zunaj, tam v naravi,
Vse tak radostno.

Kaj, da sred cvetočih let
Rosne so oči?
Kaj v daljavo njen pogled
Mnogokrat hiti?

Ah, odšel je, ni ga več,
On, ki srcu mir je vzel,
Je na veke ji odšel . . .

Cvet nedolžnosti je rahel,
Dušni cvet je naglo preč;
Čuvajmo ta biser dragi,
Zgubljen — se ne vrne več.

Ljubomira.

Voščilo k novemu letu.

Sivi starček — staro leto
vzelo je od nas slovó,
rajsko dete — novo leto
z ljubkim smehom je prišlo!

Kaj za tem se smehom skriva,
nam sedaj še znano ni,
lahko čaša je pelina,
lahko so vesele dni.

Daj, o Bog, naj bi prineslo
samo le vesele dni,
da življenje Vaše srečno
v novem letu teklo bi.

Znancem mojim in prijatljem
voščim, da se jim spolné
nade, koje z novim letom
za bodočnost si gojé.

Tebi, mili narod Slave,
novo leto slogo daj,
daj ti pravo, daj slobodo,
kar želiš, to vse ti daj!

Starogorski.

Razgled po svetu.

V sredini decembra je odstopilo ministerstvo, kateremu je bil na čelu Bienertii. Tako Slovanom sovražnega in krivičnega ministerstva že zdavnaj nismo imeli, kakor je bilo to. Dokler se ne sestavi novo ministrstvo, opravljajo še stari ministri vladne posle. — Na Ruskem so prišli na sled veliki tajni zvezi prekucuhov, ki je bila razširjena po vsej Rusiji. — Na Portugalskem je z novo vlado vse nezadovoljno. — Prebivalstvo na Kreti burno zahteva združitev Krete z grškim kraljestvom, in je pripravljeno z orožjem v roki to izvršiti. — V Ameriki so imeli strahovit potres; več majhnih otokov se je z ljudmi vred pogreznilo v morje. — V Arabiji so nastali hudi nemiri, divji Arabci so začeli klati kristjane. — V Manchestru na Angleškem se je zgodila strahovita nesreča. Pokvarilo se je dvigalo in obtičalo v rovu ter zaprlo dohod zraka. Vsled tega so se v rudniku vneli plini in nastal je strašen požar. V jami je bilo kakih 800 delavcev in jih je bojda 350 mrtvih. — V gorali ob avstrijsko-italijanski meji je sneženi plaz zasul vo-

jaško patroljo. Vojaki so šli na rekognosciranje 2325 m visoke gore, kar se vdere plaz in jih zakoplje. Mrtvih je šest vojakov, polomilo jim je ude in zdrobilo prsne koše. — Dne 28. dec. so se v Budimpešti sešli zopet avstro-ogrski delegati, to je zastopniki avstrijskih in ogrskih dežel, da se posvetujejo o zadevah, ki jih imamo skupne z Ogrji. Delegacije je otvoril tokrat naš bodoči cesar, prestolonaslednik Franc Ferdinand. — Po nekaterih krajih mariborskega okrajnega glavarstva razsaja živinska kuga na gobou in parkljih. — Tudi kolera se v drugih deželah še zmiraj oglašá. — Na predbožični dan, dne 24. decembra se je na Francoskem zgodila na štirih krajih velika železniška nesreča, vlaki so trčili skupaj, več oseb je mrtvih. Tudi na Angleškem je isti dan trčil ekspresni vlak v lokomotivi, ki sta pred pred njimi vozili. Na vlakcu se je vozilo 506 oseb in je bojda 9 mrtvih, mnogo pa ranjenih. — Na Koroškem blizu Beljaka je trčil poštni vlak ob tovrni, enako na Ogrskem.

Dekliški vrtec.

Novo leto — novi dan. Mile mi se strice! Novi dan je napočil, dan začetka! Minulo je staro leto, šlo je v neznanó večnost, in se več nazaj ne

povrne; napočilo je pa zlato jutro, čas vstajenja. Sedaj pa malo premislimo in postojmo pri prvi poglavitni točki, kako smo delovale v pretečenem letu,

smo si li pridobile kaj zaslug za našo milo domovino, smo se li držale naših vzvišenih načel? Nekaj gotovo, kajne? Vsaj tako si mislimo. Če to natanko preišljujemo, se nam nehote vzbujata dvom v naših srcih, da smo morebiti le premalo storile. In če bi bilo to res, potem pa si danes zarišimo načrt, po katerem se hočemo v novem letu ravnati. Morebiti si bo katera mislila: več pa vendar ne morem storiti, saj tudi nisem zmožna. Pa ljube moje, to je prazen izgovor, ki nima niti ene prave podlage, na katero bi se opiral. Da lahko storimo še več za blagor mile domovine, to nam kaže lastna pamet; za vedajmo se svojega poklica, to je naša sveta dolžnost, ostanimo pa tudi v novem letu vredne hčerke Marijine. Posnemajmo Marijo v vseh čednostih. Mile sestrice! Pogum velja! Vskliknimo večkrat kot je Marija, naša Mati: „Glej dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi!“ Li ne veljajo te krasne besede tudi nam? Res smo se trudile v preteklem letu, da smo okopavale svoj vrtec — vrtec čednosti, pa potrudimo se še bolj, da v tem letu vzgojimo zopet kako novo cvetlico. Ne bi li bile primerno za nas, ako začnemo n. pr. boj proti pijančevanju in se vnamemo za abstinenčno gibanje? Upamo, da nas gospod urednik ne bo zavrnil, ampak nam dovolil v „Našem Domu“ malo prostorčka, kjer bi mogle poročati o abstinenčnem gibanju. (Opomba uredništva: Prav radi sprejemamo dobre spise, ki se tičejo treznosti.) V treznosti je vir sreče in zadovoljnosti, zavednosti in izobrazbe, sloge in edinosti. S trezno glavo si moremo ohraniti tudi trezno življenje. Grdo je videti mladeniča pijanca, a še grše in ostudnejše mladenko-pijanko! Izvržek poštene človeške družbe! Žalostno! Kaj pravite na to? Mladenka, ki mora biti ponos starišev, dušnih pastirjev in ponos naroda slovenskega, in ta naj bi bila pijanka! Kje je pač potem up boljše bodočnosti, up napredka in zmage? Ne, sestrice mile, to se ne sme nikdar zgoditi. Hčerke Marijine smo in ona nas bo varovala, ako se k njej zateka-

mo in jo prosimo pomoči. Le pod njenim belim praporom se zbirajmo in obljubimo ji stanovitnost do konca dni. Storimo obljubo v tem novem letu, da se zvesto oklenemo in z njeno pomočjo tudi to leto srečno začnemo in končamo. Delajmo vstrajno pri prepotrebnih dekliških zvezah, udeležujmo se poučnih shodov, iger itd., kajti vse to nam bode v korist in razvedrilo. Ne ozirajmo se na zabavljanje naših nasprotnikov. Obrnimo zlasti pozornost na abstinenčno gibanje in bodimo njeva zveste članice, kajti le potem smemo upati, da se nam ravna pot odpre do — zaželjenega cilja. Vse to iz sreča želi vaša sestra

Pepca S.

Ob novem letu. Drage tovarišice! Zbežalo je staro leto in se pogreznilo v morje večnosti. Oziramo se nazaj in v duhu vidimo vse naše delovanje, vse trude in boje, vsa zaničevanja, ki smo jih prestale v teku starega leta od naših nasprotnikov. Pa srečno smo vse prestale, in zdaj gledamo z radostjo nazaj, ker vidimo, da naš trud ni bil zastonj. In zdaj stojimo na pragu novega leta. Kaj prineslo bode leto, novo leto zdaj začeto, vprašamo s pesnikom? Skrita nam je bodočnost. Vendar smemo trditi, da nam bo srečno in milo, ako bomo živele čednostno še naprej. — Zato pa v novem letu, drage sestrice, na delo z novo požrtvovalnostjo in srčnostjo. Glejmo, da letos pridobimo vse ostale tovarišice, ki še niso našega mišljenja. Ti pa, ljubo dete v jaslicah, mali Jezušček, blagoslovi našo mlado četo. Ne daj, da se pogubi v sovražnem svetu. Ti jo varuj, da ne zaide na kriva pota. Me pa ti obljubimo, o ljubo nebeško Detece, da ti bomo vedno zveste ostale, in potem upamo, da se bomo enkrat veselile pri Tebi in Tvoji nebeški materi Mariji. Srečno in blagoslovljeno novo leto želi vsem svojim somišljenicam

Ljubomira.

Dobra gospodinja. Divjačina — (nadaljevanje). Pripravljanje zajca: Zadolostno kvašen ali pečen zajec se prereže povprečki na dva dela, na mladega zajca ali prednji del in na zajčevo ozadje. Vsak del zahteva drugo ravnanje.

a) *Mladi zajec se pripravlja kakor obara (ajmoht), samo da se doliva na pol z juho ali vodo, na pol s precejeno strojo (paco). Kot dodatek se nudi: pražen riž ali zabeljene rezance. b) Zajčevo ozadje špika se s slanino in speče kakor druga pečenka; ko se je meso že skoraj do celega speklo, odlije se nekaj masti iz ponve ter poliva pečenko po malem s precejeno strojo. Zadnji pridatek je nekaj žlic kislega vrhnja. Kdor želi imeti več in morda gostejšo omako, naj dela posebej na odlihi masti suhi žolti pražnik in ga naj primeša omaki; dolivati je v tem slučaju na pol z juho, na pol s strojo. Razrezan zajec se vravna na ovalu, polije z omako, krasí z malimi pečenimi krompirčki, makaroni ali tudi z neposlačenimi zmočejevini krafeljki (Butterkrappen). Kot dodatek priporočam še: riž, male cmoke, nokerle in polento. c) Kdor ima občutljiv želodec naj uživa pečenega zajca brez omake, s solato ali planinskimi jagodami (Preiselbeeren). d) Izvrsten je tudi haše iz zajčjega mesa, (glej haše iz mesa domače kuretine) naj si bo v vrhnjevi omaki ali tudi suh s salato.

Kar smo povedali o zajcu, to velja večji del, osobito glede kvašenja tudi o srni, jelenu in divji kozi. Lepši kosi, kakor hrbet, stegno pripravljati je kakor pečeni zajec, manjši kakor mladi zajec. Odpadki, od kosti odluščeni meseni koščki se vporabljajo za guljaš. Tudi haše iz manjših delov mesa priporočam. Iz stegna pa se lahko naredijo izvrstni, okusni zreski (šniceljni). Dodatki so isti kakor pri zajcu.

V prihodnji številki govori o divji perutnini stara kuharica.

Še zopet o plesu. Večkrat se nas je na naših dekliskih shodih že svarilo pred plesom. Spoznale smo, kako škodljiv in nevaren je ples za pošteno dekle. Mislim, da ne bo odveč, da tudi jaz izpregovorim par besed, predrage tovaršice, o tej razvadi, ker bliža se zopet predpustni čas, ki je zelo poguben, ker ravno v tem času se največ prepleše. Ples je stara pregreha. Plesali so Izraelci okoli malika zlatega teleta. Tudi plesalci darujejo maliku, velikokrat svoje življenje, največkrat pa svoje duše.

Veliko mladih deklet si ravno na plesiščih izkoplje prerani grob. Žalostnih izgledov je na izbiro. En zgled vam hočem navesti. Pred leti sem imela prilubljeno tovaršico. Bila je res pridna, še mlada deklica. Ker pa je bila žalibog blizu gostilne doma, jo je polagoma godbeni glas izvabil in privabil na nesrečni kraj plesišča. Prišel je oni obžalovanja vredni dan, toje pust. Prijateljica me pride obiskat in me povprašuje, bili ne šla danes kam na zabavo. Odgovorim: najboljši človek stori, če je doma in si ohrani mirno vest. Spremim jo na njen dom. Tudi mati njena nama prigovarja, naj grevi na ples in zabavo. Šklenili sve obe, da ne grevi in s tem sklepom sem odšla domu. Med tem je mati svojo hčerko pregovorila in šla je na ples. Ravno tisti večer se je prehladila. Njeno mlado življenje je začelo hirati. Drugo nedeljo po pustu je nikjer ni bilo videti. Povprašujem po njej in zovem, da je morala k zdravniku in bolehala je celo leto do mes ca septembra. Oh, kakšne obljube je delala, kako bo ravnala, če ozdravi. Pa ni ji bila sreča mila. Jetika jo je grozno posušila. V septembru je bilo končano njeno osemnajstletno življenje. Tovaršice mi drage! Tu imate vzgled za svoja mladostna leta. Omenjena mati je žalovala celo svoje življenje za edino hčerko, kateri je povzročila po svoji lastni krivdi prerani grob. Torej še enkrat svarim: nikdar in nikoli na ples! Pošteno dekle pomni dobro: za mladenko, ki na ples zahaja, se joka nedolžnost. Ne zabite besed nepozabnega Slomšeka: Na plesu nedolžnost umira, domu grede pa umre. V pustnem času si lahko priredite kako zabavo, veselite se in lepo prepevajete, a varujte se plesa, našega najhujšega sovražnika.

Mladenkam, ki gredo na tuje.

»Ljubo doma, kdor ga ima!« tako pravi pregovor. Vendar ne more vsikdar in povesod veljati, da bi namreč vsakdo ostal vedno doma in nikdar ne šel v svet. Zato sem se namenila pisati, Vam drage mladenke, ki morate ali hočete zapustiti domači kraj. Opozoriti te hočem, draga tovaršica, ki misliš iti med

svet, da nikar ne pozabiš, se vprašati že doma: Kam greš, zakaj greš in ali si dovolj trdna v verskem in narodnem oziru?

1. Kam greš; marsikatera ne pomisli, ima li že dobro službo pri rokah ali ne, ampak si misli, bom že dobila kako službo in potem res mora ostati tam, kjer se ji nudi priložnost bodisi dobra ali slaba, in malokatera še ostane potem v velikem šumnem mestu na dobri ali vsaj na srednji poti.

2. Zakaj greš; žal gre tudi marsikatera tako v slepo srečo med svet, tam se kmalu izneveri verskim in tudi narodnim dolžnostim, in še celo napravlja os svojim domačim. Morda te žene v svet nečimernost ali drug slab namen?

3. Ali si dovolj trdna, ker tudi v tem malokatera premisli, kaj je pravi Slovenki dolžnost. Malokatera dobro premisli, če je dosti duševno oborožena zoper vse mestne zapeljivosti, zoper vse zanjke, v katere si, posebno v mestu, prizadevajo vloviti mlado še neizkušeno dekle. Ako dvomiš, boš se li lahko zoperstavljala ali ne, je boljše, če nimaš doma, da si poiščeš službo na deželi. Ako pa imaš trden sklep iti v mesto, ker pregovor pravi: »Kolikor več znaš, toliko več veljaš«, poišči si zavetišča, kjer boš poleg svojih časnih potrebnih vednosti zajemala duševno hrano in kjer boš napredovala in ostala krščansko-narodna.

Svet napreduje v mnogih ozirih, vse sili k napredku. Človek, ki se poslavlja od zlatih detinskih let brezskrbnosti in stopa v življenje, sprva boječe — je potreben opore. Šola ga sprejme v svoje varstvo, mu deli duševno hrano in kaže pot v življenje. Komur je napredek in splošna izobrazba resna stvar, se bo zanimal za vse in se oprijel vsega, kar mu bistri um in zlahtni srce. Kdor pa ne kaže do tega nobenega veselja, ostane zarobljen nevednež ali pa postane razuzdanec. Človek ima tudi srce, katerega ne sme zanemariti: tudi notranjo ali srčno izobrazbo si mora pridobiti. Obojna izobrazba zunanja in srčna morata napredovati sorazmerno. Če ni notranje, je človek kakor stroj

brez srca in čustev; če pa ni zunanje, si ne ve v svetu pomagati.

Pri splošni izobrazbi pa je treba trdnega krščanskega temelja, da se zgoji pravi značaj. Ker pa postavljamo cilj življenja višje, kakor ga pozna posvetna veda, zato moramo krščanska načela upoštevati, moramo nekaj misliti, študirati, brati. Ni pa dobro, kar vse povprek brati, ampak moramo med knjigami izbirati. Zato pa moramo na celi črti uveljaviti takozvano »Zvezo«, ki nam naj bo povsod zanesljiva opora. Spoštujmo same sebe, drugi nas ne bodo, če se ne bomo same. Bodimo prave katoliške Slovenke in marsikaj bo drugače.

Katoliški kristjan mora tudi ljubiti svojo domovino. Jezus sam je pokazal z zgledom in besedo, kako moramo ljubiti svoj narod. Vera domovinske ljubezni ne otežuje, nego še jo posvečuje, ji daje trden temelj. Globoko veren narodnjak žrtvuje tudi samega sebe, če zahteva to njegovo domovinsko mišljenje. To velja tudi nam. Ne smemo se sramovati tudi v javnosti izvrševati, kadar to zahteva sv. vera, svoje verske dolžnosti in se potegniti za čast božjo, Ne smemo pa se tudi sramovati očitno priznati, da smo in hočemo biti in ostati zavedne Slovenke.

Da boš mogla povsod kazati neustrašeno svoj slovenski značaj, poišči si takozvana »zavetišča« za varstvo žensk, kakor: v Gradcu slovensko društvo »Kres«; v Mariboru »Marijanišče«; v Ljubljani društvo »sv. Marte«; v Trstu zavod »sv. Nikolaja«. To v velikih mestih. V manjših krajih pa najdeš povsod že vpeljana Marijino družbo, kateri se lahko, če pa si že družbenica, celo moraš takoj po prihodu pridružiti. Ne zamerite mi, če tukaj omenim, da sem se jaz tudi, ko sem prišla v daljno službo na Primorskem v velikem trgu Sežana, takoj v začetku tamkajšnjega bivanja pridružila ondodni Marijini družbi. In v družbeni knjižnici sem dobila mnogo-lepega berila, ki mi je bilo v razvedrilo zlasti ob času, ko so se drugi kratkočasili na plešiščih. Naj še omenim en slučaj, kako sem videla v Trstu, ko sem bila na izletu, eno mladenko iz slov.

trga K. tavati po mestnih ulicah in milo jokati, ker ni dobila službe. Kako žalostno! Poročaj pa tudi družbenemu voditelju, da dobiš potrebnih nasvetov za svojo prihodnost.

In glej, draga mladenka, če vse to premisliš in tudi izpolnjuješ, kar sicer ni pretežko, samo treba je jeklene volje; boš mnogo koristila domovini, boš v zadovoljnost svojim domačim, dajala

boš dober zgled, največjo tolažbo pa boš imela sama, ako boš srečno dokončala svoja dekliska leta. S ponosom boš lahko zrla na svojo preteklost. Vsem vrlim mladenkam širne Slovenije novoletni pozdrav izroča

Slavka Horvatova.

Društveni glasnik.

Negova. H koncu se nam bliža staro leto in ker vidim svojega očeta po njihovi stari navadi delati račun, da svoje dohodke spravijo v red s svojimi stroški, da spoznajo, kako stoji gospodarstvo, se mi zbudi misel, naj bi tudi me dekleta oziroma družbenice pogledale, kako je kaj naša družba v preteklem letu napredovala ali zaostala, pri tem premišljevanju se mi dozdeva, da če nismo najbolje, smo pa vsaj povoljno napredovale, dozdeva se mi, da se v naši župniji obrača vse na boljše. Da se ne motim, mi potrjujejo oče sami, ob sedanjih dolgih večerih si po skupni večerni molitvi kaj radi vsedemo za peč, potem nam oče radi pripovedujejo o prejšnjih časih in med drugim so že večkrat omenili, kako se je v naši župniji marsikaj na boljše obrnilo. Nekdaj tu ni bilo nikakega božjega miru, vedni pretepi in mnogo ubojev in umorstev. Ker oče pravijo, da so že Abrahama videli, se spominjajo pač precej daleč nazaj. Kako žalostno je bilo pri nas, kaže stara pesem, ki med drugim pravi: »Kdor k Negovi gre Marijo častit, je v nevarnosti življenje izgubit.«

Ali sedaj je tukaj zlati mir, edinost in zastopnost vladata povsod, to spričuje že cerkev sama, pri kateri je vedno kaj novega in lepšega, seveda mora vsako podjetje imeti in se zahvaliti svojemu dobremu mojstru, tako tudi naša župnija mora biti hvaležna blagemu in prijaznemu dušnemu pastirju g. župniku.

Pred kratkim so sprožili misel, da bi se za Marijino družbo naročila nova zastava dekliska. Članice Marijine družbe se veselijo tega davka in hočejo tekmovati pri tem darovanju, vendar pa ako ravno hočejo z veseljem Mariji kaj darovati, ne bo to tako z lahkega šlo, ker je župnija mala, zastava pa hoče biti lepa in velik, za to bi jaz malo s strahom na pomoč klicala sosedna dekleta, ker jih več poznam, da premorejo nekaj pod palcem in so vse te častilke Marijine. Kdor koga ljubi, mu tudi rad kaj da. Prinesite tedaj kako darilce. Me družbenice vam bomo hvaležne, mati Marija pa vam stoterno povrne.

Kostrivnica. Od vseh strani se sliši, kako napreduje mladina, ustanavljajo se Marij. družbe, mladeniške in dekliske zveze, prirejajo shodi itd. In ravno to me je nagnilo, da tebi,

draga kostrivniška mladina, napišem nekaj vrstic, da bi se tudi pri nas že ustanovljena Mar. družba bolj razcvitala, da bi tudi pri nas se začeli organizirati v mladeniško in deklisko zvezo. Dne 20. listopada, na praznik varstva Device Marije je bil pri nas prvi slovesni sprejem v Mar. družbo in je pristopilo lepo število deklet, a naši fantje so bolj malomarni za dobro stvar. Pri tem pa tudi ve dekleta lahko veliko dosežete, ako svoje brate pregovorite, na pristopijo k Mar. družbi in mladeniški zvezi. Kaj pa je krivo, da je naša mladina tako malomarna in zaspana? Manjka nam pravega vodnika, najbolj pa navdušenih in za dobro stvar vnetih mladeničev in deklet. Zatorej ti kličem, draga mladina, posebno naši mladeniči: zdramimo se zdaj po novem letu, in začnimo novo življenje, ker dnevi so resni in časa je malo! Splošno geslo današnjega časa je povsod: Naprej! Oklenimo se trdno mladeniške zveze in Mar. družbe, ki nas bo navajala k poštenemu življenju. Nadalje je nujna potreba prebirati dobre knjige in časnike, zlasti mladi ljudje naj radi prebirajo »Naš Dom«. Mladost le hitro mine, in prišel bo čas, ko bode temu in onemu mladeniču treba samostojno nastopiti. Takrat se bo reklo: zdaj pokaži, kaj znaš? Kako boš pa znal, če se je samo s takimi fantalini družil, ki ne znajo druga ko nedelje in praznike onečaščevati, po krémah razbijati in zabavljati črez vse svete reči. Marsikateri bo vprašal, kaj pa bom imel končno od vsega tega? O nikaar se ne boj, plačilo ti ne izostane. Prvo plačilo ti bode mirna vest, veselo in zadovoljno srce, in drugo pa, kar je največ vredno, je poštenje in dobro ime. Kaj pa naj naši duhovni voditelji rečejo, ki se z nami toliko trudijo in skrbijo, da jim dostikrat gre za življenje, pa ne želijo drugega plačila od nas, kakor da jim pokažemo z vzglednim življenjem, da njih trud ni bil seme, vrženo na skaló ali med trnje, ampak da je padlo njih seme v naših hvaležnih srcih na rodovitna tla, ter bo obrodilo v svojem času stoteri sad. Delajmo torej neprenehoma. Ni praznik, predragi mi, naše življenje, življenje naj nam bo delaven dan.

Družbenik Marijin.

Škale. Dragá mladina! Prestopili smo prag novega leta. Z novimi upi pričakujemo

in zremo v negotovo bodočnost, vprašaje se, bode-li nam tudi prihodnje leto prineslo ono živahno gibanje, ki smo ga dosedaj opazovali pri slov. mladini. Upamo in prepričani smo, pa bodo naši vrli slovenski mladeniči in mladenke še bolj stanovitno nadaljevali svojo versko in narodno izobrazbo. Nekaj pa moramo zelo obžalovati pri naši mladini, in to je grda razvada, ki jo žene v svet, si iskat sreče v tujini. Oh koliko slovenskih fantov in deklet zapusti po nepotrebnem svoj ljubi domači kraj, morebiti z dobrim namenom, da se v tujini nekoliko izobrazijo in pridobijo znanosti, a marsikateri fant in dekle se grozno motita, ker prideta v slabe tovaršije in namesto, da bi se kaj naučila in pridobila znanosti, pa si nakopljeta večkrat nesrečo ali prezgodnji grob. Svariti moramo naravnost one, ki odhajajo le radi tega, ker se jim dozdeva domača gruda premalenkostna in prerevna. Ne zaničuj domačega dela in ne sramuj se svojega stanu, kajti vsak stan je od Boga in v vsakem stanu lahko tudi v domačem kraju zadovoljno in srečno živiš in se tudi zveličaš. Marsikateri slovenski oče, mnoga slov. mati, ki stavita vse upe na svoje otroke, točita bridke solze za svojim ljubim sinom ali drago hčerko, ki ji preti v tujini nevarnost, da se pogubi na duši in na telesu. Zato dragi slovenski fantje in mila slovenska dekleta, le dobro premislite, kadar odhajate in se poslavljate od doma, v kakšno hišo greste, da se ne boste prepozno kesali, če že res morate od doma. Prva skrb naj bo, da boste lahko spolnovali svoje verske dolžnosti in pred vsem čitali tudi dobre časnike in knjige. Pri vsem tem pa Vam bodi posebna skrb za zdravje dušno in telesno!

Govorniške vaje.

Združujmo se!

Predragi mladeniči!

Bogu hvala za ta krasni dan! Srca naša so prijetno ginjena. Slavlje lepo obhajamo, toda kako je prišlo do njega? Naše slavlje, naš današnji mladeniški Marijin shod je sad, prelep sad naše katoliško-narodne mladeniške organizacije.

Mladeniči! Sv. pismo kliče na nekem mestu: Gorje samemu! In ne zastoj. Zakaj kdor nima opore, nima zvestega prijatelja, nima dobre duše, kateri bi se razodel, na katero bi se naslanjal, kaj lahko in skoraj gotovo propade v velikih nevarnostih današnjega pokvarjenega sveta.

Slovenski mladenič, krepak po telesu bistroumen po duhu in blag po mišljenju, naj bi propadel? Žal, le premnogo jih zajde, se jih poizgubi. Ali naj tudi mi hodimo isto žalostno pot? Bog ne daj tega! Zato pa ne pozabimo dveh imenitnih reči: zato se združujmo v Marijinih družbah združujmo se v mladeniških zvezah!

Velika večina tu navzočih nas je pri Marijini družbi. Nekateri niste pri družbi, ker

Koliko mladih mora v prezgodnji grob, ker se za ta največji zaklad človeški premalo brigajo. Marsikateri mladenič in mladenka niti ne čutita svoje nevarnosti poprej, posvetni in mestni šum ter veselje ju premami, da ne spoznata pravčasno nevarnosti in pogube. Zato dragi slov. mladeniči in slovenska dekleta, poslušajte glas ter ne iščite negotove sreče v tujini, ampak svojo srečo iščite rajši v domači slovenski zemlji, mirno domače življenje in delo naj bo vaše veselje.

Skalski mladenič.

Sv. Peter pri Mariboru. »Naš Dom« gotovo že misli, da je naša deklinška zveza zapala, ker se tako dolgo ni oglasila. A to se ni zgodilo in se ne sme zgoditi, dokler se v naših žilah pretaka slovenska kri. Imele pa smo odveč drugih skrbi, zlasti s pletenjem vencev za našo primicijo. Uprizorile smo tudi v tem času dve prelepi mladeniški igri: »Marjeta« in »Slavica ali boj za vero in čednost«. V zadnjih dveh shodih, to je meseca novembra in decembra so nam vlč. gospod predsednik prednašali o namenu in cilju našega novoustanovljenega cerkvenega društva. Mimika Muršič je poročala o gospodinjstem tečaju v Teharjih. Krajnc Lizika je deklamirala »Marije ne bom zapustila« in Plečko Berta »Angelci so zaplakali«. Bračko Roza je govorila o važnosti časa, posebno, kaj se mora zgoditi v teku petih minut, Oman Barba pa o poklicu nežnega spola. Zadnjič nam je Cvikl Ana še podala nekaj koristnih nasvetov iz domače higijene. Tako smo vendarle zopet dobro zaključile staro leto.

še je nimate v župniji, ali pa vas je kak prazen izgovor zaviral, da še niste pristopili. Jaz rečem: Hvala Bogu in Mariji, da sem v družbi Marijini! Zakaj? V njej imam tako lepo priliko ohraniti neskaljeno svojo mladostno srečo, ohraniti srce čisto in pošteno in to je pri mladem človeku poglavitna stvar. Poštena, čisto preživljena mladost je človeku podlaga poznejši sreči in zadovoljnosti. Marijina družba me ohranjuje v varstvu Brezmadežne, me vspodbuja k posnemanju njenih čednosti in mi daje najboljše pripomočke, da si lahko ohranim mirno vest in čisto dušo in telo. Pa nisem sam v družbi. Velika četa enako mislečih bratov hodi isto pot, se vnema za iste vzore kot jaz. In to me vedno znova navdušuje, da naj ostanem stanovit in krščansko življenju, saj je človekovo srce le tedaj mirno ko počiva v Bogu.

To srečo privoščim vsakemu slov. mladeniču. Bratje, ki ste združeni v Mar. družbah, vstrajajte v njih. Niste vi sami družabniki, nego najodličnejši moške na svetu so bili in so še sinovi Marijini: cesarji in kralji, papeži in škofje, najimenitnejši državniki in prvi učenjaki. Vi pa, ki še niste družbeniki, pristopite sedaj, da vam ne bo čez leta žal, bridko žal, da ste toliko dobrega zamudili ravno v Marijinih družbah.

Da, bratje, združujemo se v družbah Marijinih, one so podlaga naše bodoče sreče, vir notranjega miru, poročstvo nedolžnega, poštenega življenja.

Pa še nekaj! Združujemo se tudi v mladeniških zvezah. Zopet povdarjam: ni mi žal, nikdar ne za čas, ki sem ga posvetil delu, izobrazbi pri bralnem društvu, pri mladeniški zvezi, pri njenih prireditvah. Kaj je mladenič brez pouka, brez izobrazbe dandanes? Saj jih vidite one suroveže naše, kako se obnašajo, kako živijo, za kaj se vnemajo! In sad njihovega prizadevanja je: žalost starišev, sramota celega domačega kraja. Za tako delovanje in življenje nam Bog ni dal čvrstih mladih let in bistrih dušnih moči. Kak razloček je med mladeničem, ki je v vsem dobro podučen, izobražen in med mladeničem, ki sovraži luč, lepo knjigo, lep časopis, dober nauk, pa ljubi le temo, pitje in bitje ter se udaja najgršim hudobijam!

Bratje! Kar nas je danes tu, obljubimo si, da bomo najkrepkeje in najvstrajneje nadaljevali naše delo pri naših mladeniških zvezah po leti in po zimi. Voda, ki stoji, zasmrdi, le voda, ki teče, ostane čista, dobra. Isto je s človekom. Marsikdo se vname za kako dobro stvar, pa kmalu omahne, zaspí, pa vse dobro opusti. Ali naj bomo mi mladeniči taki omahljivi? Ali naj zapustimo pravo pot navdušenega dela za Boga in domovino, ki smo jo nastopili s toliko vneto?

Prav za to smo se sestali danes na tem shodu, da se dušno oživimo in okrepcamo za delo v prihodnosti, da znova obljubimo vstrajati na potu, ki edino vodi nas in naš narod k pravi sreči, časní in večni. Na delo torej tovariši! Poživimo bralna društva z našimi mladeniški zvezami. Ne glejmo ravno na veliko število nedelavnih udov. Velike koristi za društvo je, če ima vsaj 10 čvrstih mladeničev

združenih v mladeniški zvezi. Malo število naj ne straši! Naj velja o naših četah črnogorski pregovor: Malo nas je, a smo junaki! Sicer pa delajmo, da pridobimo v naš krog vse dobromisleče poštene mladeniče. In takih še ima vsaka župnija precej.

Bratje mili! Ne pozabimo torej: v naših Marijinih družbah in v naših mladeniških zvezah počiva naša in narodova sreča, naša in narodova moč, naša in narodova nada boljše prihodnosti slovenske!

Pozdravni nagovor pri ustanovnem shodu dekliske zveze. Spoštovane zborovalke! Iskreno vas pozdravljam, mladenke preblage, ki sem ste prispele, da bi se za namene, svete in blage danes tu vnele. Mi stopamo danes v javnost. To zahteva naša čast in naša korist. Pravim, to zahteva naša čast. Dekletom se sicer spodobi, da smo tihe in skromne. Če pa ostanemo popolnoma tihe, bodo nas naši nasprotniki zaničevali. Tega pa ne smemo dopustiti. Kajti poštena mladenka, mora skrbeti za svojo čast. Da javno nastopamo, zahteva naša korist, ker se s tem potegujemo za svojo nabozbo. In to najdeno v pošteni družbi, v naši zvezi. Tukaj bomo našle podučljivo berilo, podučljive knjige, dobre časnike, posebno »Naš Dom«, ki je naravnost pisan za krščansko mladino, krščanske mladeniče in dekleta. Ob enem bomo se privadile javno nastopati, javno govoriti ali kake lepe pesmi deklamirati. S tem bomo si bistrile um, blažile srca in si urile zmožnosti ter si spopolnjevale naše znanje. Imamo pa tudi nasprotnike. Teh se nam ni treba bati, ampak stopajmo svojo pot pogumno naprej. In to lahko storimo, ker imamo dobre voditelje. Vemo, da je naš cesar nastopil vladu z geslom: Z združenimi močmi! Po tem geslu se ravnajmo tudi mi in stopajmo srčno in pogumno naprej.

Slovstvo.

Starišem. Pouk o vzgoji. Spisal Anton Bonaventura, škof ljubljanski. Cena izvodu 60 vin., deset izvodov in več po 50 vin.

Mladeničem. Drugi zvezek. Življenje po veri. Spisal Ant. Bonaventura, škof ljubljanski. Cena izvodu 1 K 20 v., deset in več izvodov po 1 K.

Obe knjigi sta izredno važni za vse družinsko življenje. Pisatelj se je prepričal, koliko mater je slabih in bolnih, koliko otrok bledih, slabotnih in zgodaj umrlih, ker matere ne vedo, kako naj se obnašajo pred porodom in po porodu svojega otroka. Opazil je tudi, kako pomanjkljiva, celo naravnost napačna je vzgoja otrok, ki se preslabo oborože za borbe zoper pogubno poželjivost, pa se zgodaj pokvarijo na duši in na telesu. Temu je hotel opomoči s knjižico namenjeno staršem, v kateri podaja staršem prav natančen pouk za vzgojo otrok od prvega začetka, pa do 14. ali 15. leta starosti.

Nadalje je pisatelj z veliko bridkostjo srca opazal, kolike so nevarnosti za naše sicer plemenite mladeniče, da zabredejo zgodaj v surovosti, v pijanstvo in v nečistost, pa razdirajo ne le svoje osebno zdravje, ampak tudi srečno družinsko življenje. Kot vzrok tem tužnim pojavom je spoznal pomanjkanje pouka sploh in posebno pouka o poželjivosti, o njenih virih, razlogih in posledicah. Zato je mladeničem namenil knjige o verskem življenju, v kateri natančno razpravlja o vseh straneh življenja, kakor se razvija v srcu mladeniča, ki raste in dozoreva dušno, telesno in spolno. Prav obsežno govori o čistosti (str. 31—41), o nezmerčnosti (str. 62—89), o nečistosti (str. 89—110) in o družini (str. 154—174). Dodal je pisatelj prav lepe nauke o družtvih za blagostanje, za izobrazbo in za krščansko življenje (str. 114 do 182) in pa o domovini slovenski, avstrijski in nemški (str. 187—190).

Dobe se tudi še knjižice istega pisatelja, ki so že prej bile izšle:

Mladeničem. Prvi zvezek. Obramba vere. Cena izvodu 1 K, desetim izvodom in več po 80 v.

Dekletom. Prvi zvezek. Krščansko življenje. Drugi natis. Cena izvodu 80 v., desetim in več po 80 v.

Ženinom in nevestam. Pouk za srečen zakon. Cena 30 vin.

Vse te knjige se dobe v Katoliški Bukvarni in Ljubljani.

Mater dolorosa. V sedmih dramatskih slikah. Silvin Sardenko. Ljubljana 1910. Izdalo »Apostolstvo sv. Cirila in Metoda«. Natisnila Katoliška tiskarna. Cena 1 K.

L. 1908 je »Dom in Svet« objavil »Mater dolorosa« (Zalostna Mati božja v pesniški obliki) Sedaj pa je pesnik Silvin Sardenko objavil svoj umotvor v popolnoma prenovljeni obliki, priredil ga je za dramatične predstave, zlasti za ženske Marijine družbe in ženske organizacije. Knjižica je posvečena Mariji in njenim družbam. V tem dramatskem umotvoru srečamo globoko nežno žalost, ki pa ni brez solnca in tolažbe; saj je Devica Marija trpela tudi za nas in tako postala tolažnica žalostnih. — Oseb je devet, med njimi samo ena moška vloga, ki jo pa lahko prevzame tudi ženska. Naročanje te lične knjižice in uprizorjanje tega dramatičnega dela toplo priporočamo.

Drobtinice.

Kakšno je bilo leto 1811? Zgodovinarji poročajo, da je l. 1811. prirastlo srednje veliko vina, a bilo je tako izvrstno in sladko, da se enakega najstarejši ljudje niso spominjali. Tudi ohraniti se je dalo prav dolgo in se je kot starina prodajalo po 1 gl. do 2 gl. bokal. Leto je bilo bolj suho in je vsega še precej prirastlo. Zato pa so naslednje letine bile slabše. Iz leta 1811. je še omeniti, da je takrat padla vrednost denarja na eno petino, vsled česar so mnogi prišli na beraško palico, zlasti tisti, ki so imeli svoje premoženje v denarju. Zavoljo francoskih vojsk in slabih letin je nastala strašna draginja, denar je izgubil veljavo in vlada je 10. februarja 1811. izdala skrivni ukaz, ki se je razglasil 15. marca ob 5. uri zjutraj. Od te ure naprej so papirnati bankovci imeli le petino vrednosti. Kdor je n. pr. 14. marca imel v papirju 100 gl., je drugi dan to veljalo le 20 gl. Nasprotno pa, kdor je bil n. pr. dolžen 5 gl. davka, je moral plačati 25 gl.

Vroča voda kot zdravilo. Neki angleški zdravnik priporoča vročo vodo v teh le slučajih: Če te glava boli, daj si vlivati na tilnik kolikor mogoče toplo vodo in noge porini tudi v toplo vodo. Če imaš drizko in te

grize, namoči kos platna v vročo vodo in deni na želodec. Enako pri vratnem vnetju ali če te zob boli, ali imaš protin, na boleči ud deni v vroči vodi namočeno ruto in jo ovij še s čim drugim.

Jubilej poštних znamk in nabiralnikov. Te dni je preteklo 70 let, odkar so se pričele prvič rabiti poštne znamke. L. 1837. je angleški zavarovalni uradnik Rooland Hill sprožil v javnosti misel, naj bi se vpeljala za pisma enotna pristojbina, ne glede na to, kam se pismo pošilja. Angleška poštna uprava se je izpočetka temu upirala, morala pa je končno ugoditi trgovcem, ki so najbolj silili na to, in v zadnjih dneh leta 1840. je vpeljala prve poštne znamke in poštne nabiralnike. Posledica te novosti je bila, da je pisemski promet nenadoma zelo narasel in poštna uprava je kljub nižani pristojbini imela večje dohodke. Polagoma so sledile Angleški ostale države. V Avstriji so leta 1850. uvedli trojno pisemsko pristojbino in istočasno so začeli postavljati povsod poštne nabiralnike. Do tega časa pa so morali ljudje nositi pisma na pošto in čakati po več ur, da so jih mogli oddati.

Poštni predalček.

P. Regulili smo vinograd, pa smo našli v zemlji vse polno loncev, notri je bil neki pepel in pa razne drobnarije, tudi kosti. Kaj to pomeni? Odgovor: To so starinski grobovi, še morda iz časov pred Kristusom. Zakladov v takih loncih ni, ampak za zgodovinsko vedo so velike važnosti. Takih reči nikar ne razbijati, ampak jih skušajte cele izkopati in lepo

shraniti. Najdbo pa naznanite »Zgodovinskemu društvu« v Mariboru. — S. Razmere me silijo, da grem v Maribor zasluška iskat. Rad pa bi tudi tam bral slovenske knjige in časnike ter zahajal v slovenska društva. Kam se naj obrnem? Odgovor: Oglasi se v Cirilovi tiskarni, Koroške ulice 5 (blizu Alojzijeve cerkve). Tam zveš vse.

Ustanovljena l. 1885.

Telefon 113.

Trgovina tiskarne sv. Cirila

Maribor, Koroška cesta 5

je otvorila na novo prodajo papirja, pisalnih, risalnih in šolskih potrebščin ter priporoča:

kancelijski, konceptni,
pismeni, dokumentni,
ministrski, ovitni in
:: barvani papir. ::
Trgovske knjige v
vseh velikostih črtane
z eno ali dvema ko-
lonama, v papir, plat-
no, gradl ali pol us-
|| nje vezane. ||

Štambilje pečatnike
vignete, (Siegelmar-
ken) za urade in
privatne izvršuje se
v najkrajšem času.
Trgovci in prepro-
dajalci imajo en gros-
cene. Priznano do-
bro blago. Solidna
in točna postrežba.

Uredniški pogovor.

Prvokrat se danes vidimo v novem letu, podajmo si torej v duhu roke in drug drugemu iz srca voščimo srečno, od Boga blagoslovljeno novo leto. Za eno leto smo vsi postali starejši, ostanimo tudi stari prijatelji, sprejmite tudi »Naš Dom« zopet prijazno pod svojo streho. Delajte tudi sedaj, da pridobite, kaj novih naročnikov. Dve borni kronici pač vsak lahko zmore na leto, če ne naenkrat, pa dvakrat ali trikrat. Pomislimo samo, koliko denarja po nepotrebem znosimo krčmarjem, koliko denarja fantje skadijo, koliko ga ženske zmečejo za nepotreben lišp. Kdo ima nazadnje hasek od tega? Vi ne, ampak krčmar, trgovec, in največkrat še nemčurski, ki potem z našim denarjem podpira sūdmarko, šulferajn, nemške ničvredne časnike. Žrtvujte torej nekaj tudi za domači list, ki hoče biti Vaš prijatelj, Vam hoče bistriti um in zlahtniti srce. Mnogi drugi listi, ki obsegajo na leto po 24 tiskanih pol, stanejo po 5–6 K, »N. D.« pa le bori dve kronici. V vsaki slovenski hiši, kjer prebivajo mladi ljudje, fantje ali dekleta, bi naj bil tudi »Naš Dom«.

List si je vzgojil že lepo vrsto mladih dopisnikov in dopisnic, katerim prav gladko teče pero, v novem letu se naj oglasijo novi. Pa urednik Vas že naprej prosi, da ne zamerite, če Vam kaj sprekriža ali celo v koš vrže. Kaj takega se zgodi včasih tudi študiranim ljudem. Prvokrat spis nima glave ne repa, mora v koš, drugokrat gre že boljše, tretjič prav dobro.

Zlasti prosi urednik, da poročate od vseh krajev o mladinskem gibanju, o delovanju Vaših društev in zvez. Poročajte vsikdar kakor hitro mogoče.

V novem letu bomo odprli tudi »poštni predalček«, kjer bomo dajali odgovor in nasvete. na razna vprašanja. Če ima kdo kake dvome ali bi rad zvedel to in ono, naj kar napiše pismo ali dopisnico in jo pošlje na naslov: Uredništvo »Naš Dom« v Mariboru. V »poštnem predalu« bomo odgovarjali le na taka vprašanja, ki se dajo s kratkimi besedami odgovoriti. Zdravi

Urednik.